

Kell-e hozomány?

Lányok, fiúk, ifjú házaspárok és szülők véleménye

Sok régi hagyomány szól ma is a lányok, illetve a lányos házak szokásáról, a hozományról. Heves megyében, sőt még a Dunántúlon is sok helyütt csak akkor nyugodt a lányos mama lelkiismerete, ha lányának legalább 40-50 törülközőt, tucát lepedőt, ágyneműt, konyha-szobabútorot adhat. Ehhez hozzászámítjuk még a nagy esküvőket is és máris kiderül, az ilyen háznál a lányok férjhezmenetele nagy gond, sőt évekig nyögik a szülők a kiházasítás terhéért.

A mai fiatalok állítják másként vélekednek. Nézzünk meg néhányat lányok, fiúk, ifjú házaspárok és szülők véleményéből a hozományról.

— Nem is lány, az olyan, legalábbis nem feleségnek való, aki nem gyűjt, nem iparkodik, hogy mire férjhez megy, legyen elegendő ágyneműje, szoba-konyhabútor. — Így vélekedik a „hozományról” K. Péter, dorozsmai fiatalember. Társai, akik a beszélgetést hallják, nem kis meglepetéssel hallgatják. Munkatársa, Z. Nagy István nem is állja meg sző nélkül.

Nagyobb öröm, ha együtt vesszük

— Én bizony nem a hozományt nézem. Nem az a mérce nálam, hogy egy lánynak mennyi a hozománya. Az mindenesetre jó, ha az ember jövedelméből van elegendő fehérneműje, de a többi, a bútor, s az egyéb, az otthon csinosítására alkalmas holmikat együtt vegyük meg. Sokkal nagyobb az öröm, ha mindent együtt vesznek meg. Az én menyasszonyjelöltem a Szegedi Kendergyában dolgozik, tehát mind a ketten üzemi munkások vagyunk. Egyelőre öltözzünk szépen, s úgy beszéljünk meg, hogy július 1-től mind a ketten odaadjuk a pénzt a menyasszonyom mamájának, ő gyűjti össze, és mire megesszünk, ebből akarjuk megvenni a szobabútorot.

Ezek után most már a lányoké legyen a szó.

— Ne írják meg a neveimet, mert hátha összeveszünk a völgyégyemmel az én külön, egyéni véleményemért — mondja Sz. Marika, a Szegedi Ruhagyárból. — Én ugyanis addig nem akarok férjhez menni, a völgyégyem veszekzik is érte eleget, amíg nem lesz meg a szoba-konyha bútor és a legszükségesebb ágynemű. Lehet, hogy maradjon ez a felfo-

gás, de anyám is így csinálta, én is így látom jónak.

A diploma a hozomány

Temesvári Kati egyetemista már egészen más véleményen van.

— Az én hozományom a diploma lesz. Hat évig járok az egyetemre, s bár ösztöndíjas vagyok, de azt hiszem, így sem kívánhatja el senki tőlem, hogy ebből a pénzből még hozományra is gyűjtsek. Völgyégyjelöltem még egyelőre nincs, de én úgy képzelem el, ha engem valaki megszeret és élettársnak akar, az nem kérdezi, van-e hozományom, és különben is lehet, hogy a jövődöbölímnek majd más lesz az ízlése, mint az enyém. Ha viszont együtt vásárolunk meg mindent otthonunkba, akkor nem lesz rossz érzése neki sem, nekem sem. Közös elhatározással vesszünk majd meg mindent.

Közös takarékoskoddal

Sok fiatalall beszélünk még a hozomány problémájáról. Az általános vélemény, egy-két kivételtől eltekintve az volt, helyesebb, ha a fiatalok együtt gyűjtene, takarékoskodnak. Hiszen egy kicsit ez is az egyenjogúsághoz tartozik. Féltreírás ne essék, ez nem azt jelenti, hogy a fiatalok a manák akarnak élni és a holnapra nem gondolnak, hanem azt, hogy ma már más mércével mérünk és az életárs értékét nem a hozomány súlya adja meg. Ettől függetlenül érdekes meghallgatni egy-két fiatal házaspár és élettapasztalatban gazdag szülő véleményét is.

— Mi nem vagyunk sze-

gediek, de azért azt hiszem, a mi tapasztalatunk is hasznos lesz a fiataloknak — mondja Sáfár Lászlóné. — Férjem Budapesten dolgozik, három évig voltunk jegyesek, addig szüleim kosztoltak bennünket, mi pedig közösen takarékoskodtunk a pénzt és Pesten szövetkezeti lakást vettünk. Amikor beköltözhettünk a szövetkezeti lakásba, akkor esküdtünk meg, az esküvőt az új otthonban tartottuk. Most, miután megvan a szép, egy-szoba-hallos lakásunk és néhány darab bútorunk, tovább takarékoskodunk, szép kombinált szobát és modern konyhabútorot akarunk venni.

— Mi bútorra gyűjtöttünk — mondja Fonyódi Tiborné. — A konyhabútor én vettem meg, a szobabútorra pedig közösen gyűjtöttünk férjemmel.

Együttiesen lerakott alap

A szülők véleménye legalább olyan váltakozó, mint a fiataloké. Azért a többség mégis egyelőre inkább a hozomány mellett van. Igaz, hogy már nem a régi értelemben vett hozományra gondolnak, hanem arra, hogy jó, ha a fiatalok valamit alappal kezdik az életet. Ez az elgondolás helyes is, csak éppen a mai kornak megfelelően úgy módosul, hogy ezt az alapot, az otthon alapjait ma már együtt rakják le a többségben a fiatalok. És egyre kevesebb az olyan fiú is, mint a cikkünk elején említett K. Péter, aki hozomány nélkül nem venne el lányt. Szakmája, hivatása van már a lányoknak éppúgy, mint a fiúknak, s ez bizonyára sokkal tartósabb, életre szólóbb, mint a súlyra mért hozomány.

Horuzi Lászlóné

Ha az állam benyújtja a számlát...

Mennyibe kerül Bokodi Mária és Póla Károly diplomája?

Bokodi Mária, győri MÁV-kocsikísérő lánya, mint a legtöbb frissen érettségizett, némi szorongással ült szembe az egyetemi felvételi bizottsággal még tavaly júliusban. Most elsőéves matematika-fizikaszakos egyetemi hallgató a Szegedi Tudományegyetem Természettudományi Karán. Póla Károly barcsi gyári munkás fia, V. éves matematika-fizikaszakos hallgató viszont néhány évvel korábban ült ugyanazon bizottság előtt, s most már kifelé tart az egyetemről, hiszen utolsó fél éve van csak hátra. Az egyik csak most jött a tudományokat szomjazva, a másik pedig már megy a tudományos ismeretek sokaságával, amelyre nyugodtan építhet majd.

Egy hallgatóra évi 22 ezer forint

Kettőjük közül, de mégis egyforma útja, s az állami gondoskodás fölöttük azaz kezdődött, hogy annak idején, a felvételi vizsgán, az írásbelihez szabadon használhattak fel akár öt ívnyi papírt is — ingyen. A papírlapok csörgése-zörgése mint-ha szimbolizálna az állam sok ezer forintját is, amit a fiatalok tanítására fordít a társadalom. Mennyit is? A Szegedi Tudományegyetemen a mostani átlag szerint egyetlen hallgatóra évente 22 ezer 246 forintot költenek. Ebben az összegben benne van az oktatók több mint 800 ezer forint havi bére, a felszerelések, kísérleti eszközök és így tovább, ugyanakkor még sincs benne minden forint, amit az állam nyújt.

A 22 ezer 246 forintos átlag természetesen mindhárom, a bölcsész, a jogi és a természettudományi kar 1235 hallgatójára érvényes, holott

nyilvánvaló, hogy az arány körülbelül így alakul a gyakorlatban: a természettudományi kar egyetlen hallgatójának diplomája annyiába kerül, mint egy jogászé és bölcsészé együttvéve. Lehet, hogy ez az arány kicsit túlzott, de a laboratóriumi felszerelések, berendezések, a gyakorlati munkában használatos fogó eszközök, kísérleti anyagok adják ezt a különbséget. Az átlagot viszont nyugodtan megszorozhatjuk tehát az öt tanulmányi évvel, s a »végeredmény«: 111 ezer 230 forint.

S ami még hozzájön

Ez azonban csak viszonylagos. A hallgatók számának változásával lehet több, vagy valamivel kevesebb, de ettől függetlenül is inkább emelkedő tendenciájú évről évre az egyetemi hallgatók egy főre eső állami támogatása.

Bokodi Mária tehát bekezdte az egyetemre, s attól fogva gondjainak jelentős részét az állam vállalta magára. Bokodi Mária bekezdte a kollégiumba — mint ahogy a Szegedi Tudományegyetem hallgatóinak 53 százaléka — s a 140 forint kollégiumi önköltség helyett havonta csak 50 forintot fizet. Ezért viszont kap lakást, fűtést, világítást, fürdőt, fehérneműmosást, orvosi ellátást, társalgót, könyvtárt. S emellett kap havonta 350 forint ösztöndíjat, mint jeles tanuló, és a menzán ebédet, amiért nem fizet térítést.

Póla Károly V. éves egyetemi hallgató ugyancsak kollégiumi ellátást élvez, s mint kitűnő tanuló, havi 400 forint ösztöndíjat és teljesen ingyenes menzai étkezést. Csak az utóbbiért, napi kétszeri étkezésért, ha fizetnie kellene, minden nap 13,20-at kellene térítenie. Évente ez a kedvezmény — havonta 30 napot véve alapul — 3960 forint, öt éven át pedig ennek az ötszöröse. S amit még közvetlenül megkapnak, s velük együtt minden vidéki lakosú hallgató: évi ötszöri haza- és visszatérési, 33 százalékos utazási kedvezmény.

Ösztöndíjak és más segítségek

A Szegedi Tudományegyetem hallgatóinak 85 százaléka kap ösztöndíjat, vagy szociális juttatást 100-900 forint között, nem is beszélve a társadalmi ösztöndíjakról, akiknek ösztöndíja jórészt nem szerepel az egyetem költségvetésében. Bokodi Mária és Póla Károly tehát nem kivétel, csak

egy a sok közül a nép államának messzemenő gondoskodásában.

S hogy mennyibe kerül egy diploma, azt az eddigi adatok csak körvonalazták. Az ilyen tételek nem szerepelnek az évi 22 ezer 246 forintos átlagban, mint 20 ezer forint hangversenybérletre; egy nemrég avatott kollégiumi belső csinosítására 45 ezer forint; a falusi gyakorlati népművelési munkára kiküldött hallgatók ételmezésére, lakására és útiköltségére 41 ezer forint; a Collegium Artium, mint a hallgatók önművelésére fenntartott művelődési lehetőség patronálására 10 ezer forint; komplex terepgyakorlatköltségei a biológia-földrajz- és biológia-kémiaszakos hallgatóknak 51 ezer forint; a vegyész- és matematikaszakosok vidéki üzemlátogatására 70 ezer forint; kétheti műhelygyakorlat a matematika-fizikaszakosoknak 26 ezer forint; a jogászok nyári gyakorlatára és szállásra, útiköltségére 30 ezer forint; külföldi tanulmányútra 70 ezer forint és így tovább.

Lehetne sorolni az átlagösszeget kívüli forint-tételeket s nem utolsósorban az Egyetemi Könyvtár évi kétmillió forintos költségvetését, amelyet teljes egészében a hallgatók tudás és művelődési igényeinek kielégítésére fordítanak.

A szocialista ország bőkezűsége

Végeredményben mi a végeredmény, amennyiben egy diploma kerül a nép államának? Lehet utánaszámolni az e cikkben szereplő számokhoz. Minden bizonyban inkább kimaradtak belőle tételek, semhogy egy is megismétlődött volna. De ki sajnálja ezt a mai fiatalságtól? Senki. A szocialista Magyarországon lehet ilyen bőkezű fiaival, elsősorban a munkás- és parasztszármazásúakkal, akiknek elődeit azelőtt egyik kéz ujjain is meg lehetett számolni, ha netán eljutottak az egyetemig. Ma már nemzeti nagyjaink, József Attila és Radnóti Miklós nyomorgó egyetemi évei elégséges bizonyítékul szolgálnak, de kisebb példák végtelen sora is szemléltető, hogy mit adott a volt burzsoáz állam egyetemistáinak: csak diplomát súlyos nyomorossággal, utána pedig munkanélküliséget, legjobb esetben fizetés nélküli gyakorlakodást évekig — diplomával.

L. F.

Megjelent a Tisztatáj áprilisi száma

Uj szerkesztő és szerkesztő bizottság munkálkodásával jelent meg a Tisztatáj áprilisi száma. A lap vezércikként közli Csepri József Uj élet küszöbén című írását Csongrád megye természetközveti életének jelentőségéről. A szépprózát, Dér Endre Polyváss Mihály hívataltal, Siklós János Rózserakók és Tóth Béla Magyar Jóska című tárcája, illetve novellája képviseli az új számban. B. Tuitov A politikai gazdaságtan problé-

mája című írását Kuti Judit fordításában közli a lap, amely ugyanakkor nagy teret szentel Csetri Lajos A művészi tükrözés néhány kérdéséről című időszerű tanulmányának.

A Tisztatáj új száma veresét közli Simai Mihálytól, Reményi Bélától, Papp Jánostól, Lódi Ferencről, F. Tóth Páltól, Gál Sándortól, Andrásy Lajostól, Ladányi Mihálytól és Kovács Miklóstól. A képzőművészeti rovatban Samu Katalin fiatal szobrászművészről, Dehényi Lajos földelaki emlékkiállításáról, a szegedi Móra Ferenc falumúzeumról és Cs. Pataj Mihály Szegeden rendezett kiállításáról olvashatunk. Juhász Antal műzeológus a pusztuló népi műemlékek védelméről ír. Dér Endre a Magyar Írók Szövetsége legutóbbi taggyűléséről számol be. Lőkös Zoltán pedig Gorkij Jegor Bulicsov és a többiek című drámájának szegedi bemutatóját méltatja. A könyvkritikai rovatban Oláh Miklós Kamjén István elbeszéléseiről, Rácz Lajos Káráz József Judit című új regényéről, Akác László pedig Sánta Ferenc Farkasok a küszöbön című kötetéről ír.

Szülők egy általános iskola politechnikai oktatásáért

A szegedi Zalka Máté Általános Iskolában társadalmi munkások szülők látják el a politechnikai oktatást, tekintettel arra, hogy az iskola tanári karából nem áll meg rendelkezésre pedagógus, aki a szakoktatást vezethetné. Amíg ez a probléma megoldódik, addig üzemi szakemberek segítenek az iskola gondjában. A szegedi Víz- és Csatornaművek egy-egy szakembere, Kovács István és Szabó Pál heti három alkalommal lakatosmunkában több órás elméleti és gyakorlati politechnikai szakoktatást nyújt az iskola növendékeinek.

E vállalat különben társadalmi szerződést kötött a Zalka Máté Általános Iskolával. A gyakorlatban ez a szerződés azt jelenti, hogy a vállalat patronálja az iskolát, amelynek műkedvelő csoportjai, énekkara és szavalói viszont időnként kulturális műsori adnak a Víz- és Csatornaművek kíséretével karöltve a vállalat dolgozóinak. Az iskola és a vállalat

A dolgozó asszonyok öröme

Újabb tisztított, csomagolt zöldségféléket hoz forgalomba a MÉK

A Csongrád Megyei MÉK Vállalat szegedi igazgatósága érdekes és szép árubemutatót rendezett Deák Ferenc utcai székházában.

Műanyagzacskókban légmentesen csomagolt, tisztított sárgarépat, petrezselymet, karalábét és káposztát mutatnak be.

Az árubemutatót megtekintették a kereskedelem vezetői, s megállapodtak abban, hogy ezeket a tisztított, ízletesen csomagolt főzési kellékeket hamarosan nagy

tömegben hozzák forgalomba Szegeden. Ugyanakkor rendelni akarnak ebből az áruból Szolnok és más megyék kereskedelmi szervei is.

A szegedi MÉK Vállalat tartósító üzemeiben már előtört is készítették húszdecses ecetes paprikával, ecetes uborkával és vöröskáposztával töltött csomagokat. Ezekből a készítményekből — melyeknek polyetilén csomagolása is megnyerte a közönség tetszését — 50 ezer darabot gyártottak eddig Szegeden. Most

az állandóan növekvő kereslet láttán határozták el a MÉK vezetői, hogy ráternek a tisztított leveles zöldség-csomagolt gyártására is.

Tovább folytatják az ugyan-csak műanyagba csomagolt ecetes piros cékla gyártását is. A kereskedelem útján

negyediklós zacskókban aszalt almát és szilvát is forgalomba hoznak majd.

Tervezik a tisztított, szeletelt burgonya gyártását is. Az új készítmények gyártásához öt különleges tasakragasztógépet szereztek be, s ezek segítségével

24 óra alatt mintegy tízezer csomagot tudnak lezárni.

Burgonya- és zöldség tisztító gépek beszerzését is tervezik.

A nyár idején már nemcsak Csongrád megye, hanem Szolnok és Bács-Kiskun megyék városainak igényeit is ki tudják majd elégíteni ezekből a készítményekből. Nagymértékben megkönnyítik ezzel a dolgozó asszonyok munkáját, akik felényi idő alatt tudnak majd izletes vacsorát készíteni a családnak.

Javítják a közvilágítást a III. kerületben

A III. kerületben megkezdtek az idei tervbe vett közvilágítású lámpák felszerelését. A telegeken, valamint Alsóvároson, Móra-városban és Rókuson 150 új égővel teszik világosabbá az utcákat és átjárókat.

Az új lámpák felszerelése a Délmagyarországi Áramszolgáltató Vállalat rekonstrukciós munkáival párhuzamosan folyik. Sok helyen a villamos egyes közlekedési pályaműködés hiányos volt. Az igények növekedésével, új háztartási gépek beszerzésével

nagyobb az áramfogyasztás a külvárosokban is. Emiatt szerelték át a DÁV több helyen a villanyvezeték-hálózatot, s ugyanakkor a III. kerületi tanácsal történt megállapodás szerint több mint 60 új, közvilágítást szolgáló utcai lámpát szerelnek fel.

A rekonstrukciós szerelések közül még 78 lámpa felállítását tervezik a III. kerületben. Ezek elhelyezését az éptési és közlekedési állandó bizottság javaslatára alapján április második felében dönt a kerületi tanács végrehajtó bizottsága. Eddig mintegy ötven javaslatot nyújtottak be a körzeti tanács tagok, s bizonyára április közepére a többi lámpa sorsáról is érkezik javaslat. A kerület közvilágításának megújítását az is elősegíti, hogy a III. kerületi tanács építési és közlekedési csoportja intézkedett arról, hogy a Tolbuhin sugárút Nagykörút és Kálvária tér közötti szakaszán, valamint a Marx tér tengelyvonalában világító lámpákat átszerelteti hangyogó lámpákra.